

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
JEAN RICHARD DE LA TOUR
esitatud 4. juunil 2026¹

Kohtuasi C-182/26 PPU [Hardeker]ⁱ

DL

versus

Minister van Asiel en Migratie

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem (Haagi esimese astme kohus, Haarlemi kohtumaja, Madalmaad))

Eelotsusetaotlus – Eelotsuse kiirmenetlus – Sisserändepoliitika – Liikmesriigis ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmine – Direktiiv 2008/115/EÜ – Tagasisaatmisotsuse täitmine – Tagasisaatmisotsus, milles on nimetatud enam kui üks sihtriik – Artikkel 5 – Tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõte – Artikkel 15 – Kinnipidamine väljasaatmise eesmärgil – Kinnipidamise õiguspärasuse tingimuste järgimise kontroll

I. Sissejuhatus

1. Direktiivi 2008/115/EÜ² artikli 6 lõikest 1 nähtub, et kui kolmanda riigi kodaniku riigis viibimise ebaseaduslikkus on kindlaks tehtud, tuleb selle kodaniku suhtes teha tagasisaatmisotsus. Vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikale peab nimetatud otsus tunnistama asjaomase kolmanda riigi kodaniku riigis viibimise ebaseaduslikuks ja kehtestama või sätestama tagasipöördumiskohustuse, nagu on nähtud ette nimetatud direktiivi artikli 3 punktis 4, ning lisaks peab otsuses olema määratud kindlaks kolmas riik, kuhu kodanik peab vabatahtlikult tagasi pöörduma või kuhu ta tuleb välja saata ehk teisisõnu peab olema määratud kindlaks sihtriik³.

¹ Algkeel: prantsuse.

ⁱ Kohtuasjal on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetlusosalise tegelikule nimele.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel (EÜT 2008, L 348, lk 98).

³ Vt selle kohta 17. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus Ararat (C-156/23, EU:C:2024:892, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

2. Direktiivi 2008/115 artikkel 5, kohustab omakorda liikmesriike järgima kõikides tagasisaatmismenetluse etappides tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, mis on põhiõigusena tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta⁴ artikliga 18 koostoimes pagulasseisundi konventsiooni⁵, mida on täiendatud pagulasseisundi protokolliga⁶, artikliga 33 ning harta artikli 19 lõikega 2⁷.

3. Need kaks kohustust on omavahel lahutamatult seotud selles mõttes, et tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimist tuleb hinnata seoses selle riigiga, kuhu kavatsetakse asjaomane isik tagasi saata,⁸ ehk seoses tagasisaatmisotsuses nimetatud sihtriigiga.

4. Selles kontekstis kerkib küsimus, kuidas hinnata, kas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet on järgitud, kui tagasisaatmisotsuses on nimetatud enam kui üks sihtriik? Kas eelkõige on võimalik hoiduda selle hindamisest, kuniks on tuvastatud, millisesse kolmandasse riiki asjaomane isik tegelikult välja saadetakse (edaspidi „lõplik sihtriik“)?

5. Need on küsimused, mille rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem (Haagi esimese astme kohus, Haarlemi kohtumaja, Madalmaad) on sisuliselt esitanud Euroopa Kohtule käesolevas kohtuasjas, mis käsitleb kaebust, mis on esitatud kinnipidamisotsuse peale, mis puudutab kolmanda riigi kodanikku, kelle suhtes on tehtud tagasisaatmisotsus, milles on nimetatud kolm sihtriiki.

II. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

6. Direktiivi 2008/115 artikkel 3 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

3) „tagasisaatmine“ – kolmanda riigi kodaniku naasmine kas vabatahtlikult tagasipöördumiskohustust täites või sunniviisiliselt:

- tema päritoluriiki või
- transiidiriiki vastavalt ühenduse või kahepoolsetele tagasivõtulepingutele või muudele kokkulepetele või
- muusse kolmandasse riiki, millesse asjaomane kolmanda riigi kodanik otsustab vabatahtlikult tagasi pöörduda ning milles ta vastu võetakse;

⁴ Edaspidi „harta“.

⁵ Alla kirjutatud 28. juulil 1951 Genfis (United Nations Treaty Series, 189. kd, lk 150, nr 2545 (1954)) ja jõustunud 22. aprillil 1954.

⁶ Sõlmitud New Yorgis 31. jaanuaril 1967 ja jõustunud 4. oktoobril 1967.

⁷ Vt 22. novembri 2022. aasta kohtuotsus Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (väljasaatmine – meditsiiniline kanep) (C-69/21, EU:C:2022:913, punkt 55).

⁸ Vt 14. mai 2020. aasta kohtuotsus Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU ja C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, edaspidi „kohtuotsus FMS“, punkt 119).

4) „tagasisaatmisotsus“ – haldus- või kohtuotsus või -akt, millega sätestatakse, et kolmanda riigi kodaniku riigisviibimine on ebaseaduslik ja kehtestatakse või sätestatakse tagasipöördumiskohustus;

5) „väljasaatmine“ – tagasipöördumiskohustuse täitmine, eelkõige füüsiline transport liikmesriigist välja;

[...]“.

7. Direktiivi artiklis 5 „Mittetagasisaatmine, lapse parimad huvid, perekonnaelu ja tervislik seisund“ on ette nähtud:

„Käesoleva direktiivi rakendamisel [...] liikmesriigid [...] järgivad mittetagasisaatmise põhimõtet.“

8. Direktiivi artikli 6 „Tagasisaatmisotsus“ lõikes 1 on sätestatud:

„Ilma et see piiraks lõigetes 2 kuni 5 sätestatud erandite kohaldamist, väljastavad liikmesriigid tagasisaatmisotsuse iga kolmanda riigi kodaniku kohta, kes viibib nende territooriumil ebaseaduslikult.“

9. Direktiivi artikli 15 „Kinnipidamine“ lõigetes 1 kuni 5 on sätestatud:

„1. Kui muid piisavaid, kuid leebemaid sunnimeetmeid ei ole konkreetsel juhul võimalik tulemuslikult kohaldada, võivad liikmesriigid kinni pidada ainult kolmanda riigi kodaniku, kelle suhtes kohaldatakse tagasisaatmismenetlust tagasisaatmise ettevalmistamiseks ja/või väljasaatmise läbiviimiseks, eelkõige kui:

a) on olemas põgenemise oht või

b) asjaomane kolmanda riigi kodanik hoiab kõrvale tagasisaatmise ettevalmistamisest või väljasaatmisest või takistab neid.

Iga kinnipidamine on võimalikult lühike ja see kestab ainult seni, kuni kestab väljasaatmise korraldamine, ning see viiakse ellu nõuetekohase hoolsusega.

2. Kinnipidamise rakendamise otsustavad haldusasutused või kohtuorganid.

Kinnipidamine otsustatakse kirjalikult koos faktiliste ja õiguslike asjaolude esitamisega.

Kui kinnipidamine on otsustanud haldusasutused, liikmesriigid:

a) näevad ette kas kinnipidamise õiguspärasuse kiire kohtuliku läbivaatamise võimalikult kiiresti alates kinnipidamise algusest;

b) või annavad asjaomasele kolmanda riigi kodanikule õiguse taotleda menetlust, mille kohaselt tema kinnipidamise õiguspärasus vaadatakse võimalikult kiiresti kohtulikult läbi alates vastava menetluse käivitamisest. Sellisel juhul teavitavad liikmesriigid asjaomast kolmanda riigi kodanikku viivitamatult sellise menetluse taotlemise võimalusest.

Kui kinnipidamine on seadusvastane, vabastatakse asjaomane kolmanda riigi kodanik viivitamatult.

3. Igal juhul vaadatakse kinnipidamine läbi mõistlike ajavahemike möödudes kas asjaomase kolmanda riigi kodaniku taotlusel või *ex officio*. Pikaajalise kinnipidamise korral toimub läbivaatamine kohtuasutuse järelevalve all.

4. Kui ilmneb, et väljasaatmine ei ole enam mõistlik õiguslikel või muudel kaalutlustel või lõikes 1 sätestatud tingimused enam ei kehti, ei ole kinnipidamine enam õigustatud ning asjaomane isik vabastatakse viivitamatult.

5. Kinnipidamine kestab seni, kuni on täidetud lõikes 1 sätestatud tingimused ning kuni see on vajalik eduka väljasaatmise tagamiseks. Iga liikmesriik sätestab kinnipidamise piiratud kestuse, mis ei tohi ületada kuut kuud.“

B. Madalmaade õigus

10. 23. novembri 2000. aasta välismaalaste seaduse (Vreemdelingenwet 2000)⁹ põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis on artikli 59 lõike 1 punktis a sätestatud:

„Avaliku korra või riigi julgeoleku huvides võib [Minister van Asiel en Migratie (varjupaiga- ja rändeminister, Madalmaad); edaspidi „minister“] riigis ebaseaduslikult viibiva välisriigi kodaniku [...] tema väljasaatmiseks kinni pidada.“

III. Põhikohtuasja faktilised asjaolud ja eelotsuse küsimused

11. Kolmanda riigi kodanik DL esitas aastatel 2019–2025 erinevates liikmesriikides varjupaigataotlusi.

12. DL anti 27. jaanuaril 2026 üle Madalmaadele. DL märkis samal päeval enne kinnipidamismeetme kohaldamist toimunud ärakuulamisel, et tal on kaks kodakondsust, et tema ema on Maroko kodanik ja et tema isa on Alžeeria kodanik, aga tal ei ole selle tõendamiseks dokumente. DL märkis lisaks, et ta on sündinud Tangeris (Maroko), et tema ema elab Marokos ja tema isa Alžeerias.

13. DL võttis 3. veebruaril 2026 oma varjupaigataotluse tagasi. Samal päeval selgitati DLile enne uue kinnipidamismeetme võtmisele eelnenud ärakuulamist, et ta peab Madalmaadest ja Euroopa Liidust lahkuma ning pöörduma tagasi Marokosse või Alžeeriasse; DL märkis ärakuulamisel, et ta on pärit Liibüast, aga ei suuda seda sõja tõttu tõendada. DL lisas, et tal ei ole Maroko ega Alžeeriaga mingit seost, et tal on Marokos perekondlikke probleeme ja Liibüasse naasmine ei ole sõja tõttu võimalik.

14. Minister tegi DLi suhtes 3. veebruaril tagasisaatmisotsuse. Nimetatud otsusega keelduti esiteks talle vabatahtliku lahkumise tähtaja määramisest ja teiseks nimetati sihtriikidena kolm riiki: Maroko, Alžeeria ja Liibüa. DL ei esitanud selle otsuse peale kaebust.

⁹ Stb. 2000, nr 495.

15. Minister tegi samal päeval otsuse, mille alusel peeti DL kinni, et valmistada ette tema tagasisaatmine ühte tagasisaatmisotsuses nimetatud riikidest ja viia lõpule väljasaatmismenetlus.

16. DL esitas selle otsuse peale kaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule. DL heitis ministrile ette, et tagasisaatmisotsuses ja kinnipidamismeetme määramisel ei ole hinnatud, kas asjaomase isiku väljasaatmine on vastuolus tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega (edaspidi „tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuv hindamine“). DL väidab, et tagasisaatmisotsus ei ole seega õiguspärane ja kinnipidamist ei saa õiguspäraselt kohaldada.

17. Minister väidab vastu, et tagasisaatmisotsuse õiguspärasust ei hinnatud, kuna selle peale ei esitatud kaebust. Minister märgib, et kaebaja käitumise tõttu on raske teada, millisesse kolmest nimetatud sihtriigist peaks ta tagasi pöörduma. Ministri sõnul mindaks liiga kaugele, kui hinnataks tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt teoreetiliselt, võttes arvesse ainult ühte või mitut kõnealustest kolmest riigist. Minister toob esile, et alles siis, kui on selgelt tuvastatud, millisesse riiki tuleb kaebaja välja saata – näiteks seetõttu, et selle riigi ametiasutused on talle väljastanud reisiloa –, on võimalik viia kinnipidamise raames läbi hindamine tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt.

18. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et tagasisaatmisotsuses kolme sihtriigi nimetamisega on minister järginud Raad van State (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu, Madalmaad) 8. mai 2024. aasta kohtuotsust 202201422/1/V2, mille kohaselt tuleb tagasisaatmisotsuses sihtriik nimetada ka juhul, kui asjaomane kolmanda riigi kodanik ei ole oma kodakondsust ja päritolu usutavalt tõendanud. Vastavalt nimetatud kohtuotsusele ei ole tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimise hindamine selles etapis võimalik ning selle võib edasi lükata seni, kuni ametiasutustel on asjaomase isiku kodakondsuse ja päritolu kohta rohkem teavet.

19. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on sellises olukorras kahtlusi seoses sellega, millisel hetkel peavad ametiasutused hindama tagasisaatmisotsuse õiguspärasust tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt, kui kolmanda riigi kodaniku käitumise tõttu ei ole selgelt kindlaks tehtud, millisesse sihtriiki tuleb ta välja saata. Kas seda tuleb teha tagasisaatmisotsuse tegemise hetkel, kinnipidamismeetme võtmise hetkel või hetkel, kui tehakse selgelt kindlaks, millisesse riiki tuleb nimetatud isik välja saata? Eelotsusetaotluse esitanud kohus tahab lisaks teada, kuidas tuleb sellises olukorras nimetatud hindamine läbi viia. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib samuti oma pädevuse kohta kontrollida tagasisaatmisotsuse tegemise etapis sellise hindamise tegemata jätmist.

20. Neil asjaoludel otsustas rechtbank Den Haag zittingsplaats Haarlem (Haagi esimese astme kohus, Haarlemi kohtumaja) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas sellises olukorras nagu käesolev, kus tagasisaatmisotsuses on nimetatud kolme võimalikku [siht]riiki ja selle otsuse tegemise ajal ei olnud (vähemalt mitte veel) kindel, millisesse riiki välismaalane tagasi pöördub, tuleb tagasisaatmisotsuse tegemise ajal läbi viia hindamine tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt? Kas kinnipidamise otsustav kohus võib teha selle küsimuse kui tagasisaatmisotsuse suhtes kehtiva spetsiifilise nõude kohta otsuse *ex officio*, isegi kui tagasisaatmisotsust ei ole talle edasi kaevatud?

- a) Kui vastus on jaatav, siis kas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuv hindamine peab hõlmama kõiki tagasisaatmisotsuses nimetatud võimalikke [siht]riike? Kas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtudes tuleb hindamine läbi viia nii, nagu oleks välismaalasel nimetatud [siht]riikide kodakondsus ja päritolu, või piisab hindamisest, mis põhineb üksnes üldisel olukorral asjaomastes riikides, arvestades või jättes arvesse võtmata seda, mis on välismaalase puhul teada näiteks tema usutunnistuse või selle elanikkonna rühma kohta, kuhu ta kuulub? Kas sellega seoses tuleb teha vahet vastavatel hindamistel, mille peavad sellises olukorras läbi viima haldusorgan ja kohus, ning kui vastus on jaatav, siis kuidas?
- b) Millist rolli mängib seejuures asjaolu, et välismaalane on või ei ole [siht]riigi kindlaksmääramisel koostööaldis?
2. Kas sellises olukorras nagu käesolev, kus tagasisaatmisotsuses on nimetatud kolme võimalikku [siht]riiki ja kus kinnipidamise ajal ei olnud (vähemalt mitte veel) kindel, millisesse riiki peab välismaalane tagasi pöörduma, tuleb kinnipidamismeetme määramise ajal läbi viia hindamine tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt, võttes arvesse, et kinnipidamise eesmärk on töötada selle välismaalase tagasipöördumise nimel, tagades seejuures tema kättesaadavus eesmärgiga teha kindlaks tema kodakondsus või päritolu ja seega see, millisesse riiki ta peaks tagasi pöörduma? Kui vastus on jaatav, siis kas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuv hindamine peab hõlmama kõiki tagasisaatmisotsuses nimetatud võimalikke [siht]riike?
- a) Millist rolli mängib seejuures asjaolu, et välismaalane on või ei ole [siht]riigi kindlaksmääramisel koostööaldis?
3. Kui esimesele ja teisele küsimusele vastatakse eitavalt, siis kas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuv hindamine võib käesoleva juhtumi taolises olukorras oodata, kuni on selgunud, millisesse riiki peab välismaalane tagasi pöörduma, näiteks seeläbi, et tema kodakondsust kinnitavad selle riigi ametiasutused või välismaalane on ise oma kodakondsuse tõendanud?“
21. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palus, et käesoleva eelotsusetaotluse suhtes kohaldataks Euroopa Kohtu kodukorra artikli 107 alusel eelotsuse kiirmenetlust.
22. Neljas koda rahuldab selle taotluse 23. märtsi 2026. aasta otsusega.
23. Madalmaade valitsus ja Euroopa Komisjon esitasid kirjalikud seisukohad ning osalesid kohtuistungil, mis toimus 7. mail 2026 ja kus nad vastasid Euroopa Kohtu suuliselt vastatavatele küsimustele.

IV. Õiguslik analüüs

A. Sissejuhatavad märkused

24. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole toonud oma küsimustes välja konkreetseid liidu õiguse sätteid, mille tõlgendamist ta taotleb. Olen eelotsuse küsimuste eset ja põhjendust arvestades siiski arvamisel, et ei ole kahtlust selles, et need käsitlevad direktiivi 2008/115 artiklite 5 ja 15 tõlgendamist koostoimes harta artikliga 6, artikli 19 lõikega 2 ja artikliga 47.

25. Nimetatud küsimused laiendavad ühe probleemi käsitlemist, mida on juba käsitletud Euroopa Kohtu praktikas kohtu pädevuse ulatuse kohta, kellel on palutud viia läbi kolmanda riigi kodaniku, kelle suhtes on tehtud tagasisaatmisotsus, kinnipidamise või kinnipidamise jätkamise kontroll, võttes arvesse kohustust tagada tagasisaatmismenetluse jooksul tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine.

26. Euroopa Kohus on eelkõige 4. septembri 2025. aasta kohtuotsuses Adrar¹⁰ leidnud, et kohus, kellel on palutud viia läbi ebaseaduslikult riigis viibiva kolmanda riigi kodaniku kinnipidamise või kinnipidamise jätkamise kontrollimine, peab vajaduse korral omal algatusel veenduma, et selle kodaniku väljasaatmine ei ole vastuolus tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega. Kui pädev kohtuasutus peaks jõudma järeldusele, et väljasaatmine on selle põhimõttega vastuolus, on ta vastavalt direktiivi 2008/115 artikli 15 lõike 2 neljandale lõigule ja lõikele 4 kohustatud selle kodaniku viivitamata vabastama.¹¹

27. Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma küsimustega Euroopa Kohtul nimetatud kohtupraktikat edasi arendada, võttes arvesse põhikohtuasjas kontrollitava kinnipidamise aluseks oleva tagasisaatmisotsuse eripärasid. Kordan, et selles tagasisaatmisotsuses on nimetatud kolm sihtriiki ning et liikmesriigi pädev ametiasutus ei viinud otsuse tegemisel läbi tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtetest lähtuvat hindamist, kuna lõplikku sihtriiki ei olnud võimalik kindlaks määrata, sest asjaomane isik tegi oma päritolu kohta ebaselgeid avaldusi. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib selles kontekstis sisuliselt ametiasutuste ja kohtute, kellel on palutud kontrollida kinnipidamise õiguspärasust, kohustuse ulatuse kohta tagada tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine olukorras, kus on osutunud raskeks, kui mitte võimatuks teha tagasisaatmisotsuse tegemise ja kinnipidamise etapis kindlaks lõplik sihtriik.

28. Eelotsusetaotluse põhjendustest tuleneb, et kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohtul on kahtlusi selle osas, kas Madalmaade ametiasutuste praktika hoiduda tagasisaatmisotsuse tegemisel, milles on ajutiselt märgitud mitu sihtriiki, sõnaselgelt tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte hindamisest, on õiguspärane, ei küsi eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas selliselt koostatud tagasisaatmisotsuse vastuvõtmine on kooskõlas direktiiviga 2008/115¹².

29. Minu arvates on asjakohane lahendada enne eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuste analüüsimist see viimane küsimus, sest eelotsuse küsimused võivad sellele küsimusele antud vastuse tõttu ära langeda. Kui eelotsusetaotluse esitanud kohus on, nagu ta oma esimeses küsimuses mainib, pädev kontrollima tagasisaatmisotsuse õiguspärasust, tekiksid tema küsimused, mis käsitlevad tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte hindamise läbiviimise viisi, kui tagasisaatmisotsuses on nimetatud mitu sihtriiki, ainult juhul, kui selliselt vormistatud otsus on kooskõlas direktiiviga 2008/115.

30. Seoses sellega ja nagu Euroopa Kohus on korduvalt leidnud, tuleneb direktiivi 2008/115 artikli 6 lõikest 1, et kui riigis viibimise ebaseaduslikkus on kindlaks tehtud, tuleb iga kolmanda riigi kodaniku suhtes teha tagasisaatmisotsus, ilma et see piiraks nimetatud artikli lõigetes 2–5 ette nähtud erandite kohaldamist ja järgides rangelt direktiivi artiklis 5 sätestatud nõudeid, ning tagasisaatmisotsuses peab olema selle direktiivi artikli 3 punktis 3 osutatud kolmandate riikide seas määratud kindlaks see riik, kuhu ta tuleb välja saata.¹³ Väljakujunenud kohtupraktikast

¹⁰ C-313/25 PPU, edaspidi „kohtuotsus Adrar“, EU:C:2025:647.

¹¹ Vt kohtuotsus Adrar (punkt 73).

¹² Madalmaade valitsus märkis kohtuistungil, et Madalmaades on umbes neljandikus tagasisaatmisotsustest, mis toovad kaasa ebaseaduslikult riigis viibiva kolmanda riigi kodaniku kinnipidamise, nimetatud mitu sihtriiki.

¹³ Vt 17. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus Ararat (C-156/23, EU:C:2024:892, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

tuleneb lisaks, et kui liikmesriigi pädev asutus muudab varasemas tagasisaatmisotsuses nimetatud sihtriiki, teeb ta selles tagasisaatmisotsuses niivõrd olulise muudatuse, et seda tuleb pidada uue tagasisaatmisotsuse vastuvõtmiseks direktiivi 2008/115 artikli 3 punkti 4 tähenduses.¹⁴

31. Nimetatud kohtupraktika on selge ja ühemõtteline: tagasisaatmisotsuses peab olema tingimata märgitud sihtriik. Seega ei ole kehtivas liidu õiguses, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus, nähtud ette, et pädev asutus piirdub oma otsuses tagasipöördumise kohustuse kinnitamisega või määrab väljasaatmise, määramata seejuures kindlaks, millisesse riiki tuleb isik välja saata¹⁵. Direktiivis 2008/115 ei ole lisaks nähtud ette võimalust teha erand sihtriigi nimetamise kohustusest kolmanda riigi kodaniku koostöö puudumise tõttu¹⁶.

32. Kuigi kehtivat kohtupraktikat arvestades ei saa olla kahtlust selles, et tagasisaatmisotsuses peab olema nimetatud sihtriik, ei järeldu sellest, et tagasisaatmisotsuses kahe või enama riigi nimetamine oleks täiesti keelatud. See, et Euroopa Kohus kasutab sõna „see“¹⁷, mis vihjab sellele, et tegemist saab olla ainult ühe kolmanda riigiga, ei saa minu arvates olla määrava tähtsusega, kuivõrd Euroopa Kohus ei ole oma kohtupraktika väljatöötamisel kaalunud seda, et sihtriike võib olla mitu.

33. Sellest tulenevalt tuleb kaaluda, kas tagasisaatmisotsuses enam kui ühe sihtriigi nimetamine on kooskõlas direktiiviga 2008/115.

34. Minu arvates ei ole see nimetatud direktiiviga vastuolus.

35. Esiteks, kui direktiivi 2008/115 sätteid ei anna liikmesriigi ametiasutustele õigust määrata tagasisaatmisotsuses kindlaks sihtriik, näib siiski, et sihtriigina tuvastamiseks vajalikud tingimused võivad täita korraga mitu riiki.

36. Nimelt arvestades nimetatud direktiivi artikli 3 punktis 3 esitatud mõiste „tagasisaatmine“ määratlust, võib see tähendada kolmanda riigi kodaniku naasmist tema päritoluriiki, transiidiriiki vastavalt liidu või kahepoolsetele tagasivõtulepingutele või muudele kokkulepetele või muusse kolmandasse riiki, millesse asjaomane kolmanda riigi kodanik otsustab vabatahtlikult tagasi pöörduda ning milles ta vastu võetakse.¹⁸ Lisaks on täiesti mõeldav, et ühte kolmest nimetatud kategooriast kuulub enam kui üks kolmas riik, eelkõige seetõttu, et asjaomasel isikul on mitu kodakondsust või ta on läbinud mitu transiidiriiki, millega on sõlmitud tagasivõtulepingud või muud kokkulepped.

37. Niisiis kuivõrd direktiivi 2008/115 artikli 3 punktis 3 ei ole nähtud ette selles nimetatud kolme riikide kategooria omavahelist hierarhiat, ei saa välistada, et sihtriigina nimetamiseks vajalikud tingimused täidab samal ajal mitu kolmandat riiki.

¹⁴ Vt kohtuotsus FMS (punkt 116).

¹⁵ Nimetatud otsuse laad võib tulevikus muutuda: vt ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ühine süsteem liidus ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/115/EÜ, nõukogu direktiiv 2001/40/EÜ ja nõukogu otsus 2004/191/EÜ (COM(2025) 101 final) (edaspidi „ettepanek võtta vastu määrus, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2008/115“). Nimetatud ettepaneku artikli 7 lõikes 4 on nähtud ette võimalus märkida tagasisaatmisotsuses ajutiselt üks või mitu vastuvõtvat riiki, kui teabest, mis pädevatele asutustele tagasisaatmisotsuse tegemise ajal kättesaadav on, ei piisa vastuvõtva riigi kindlaksmääramiseks.

¹⁶ Direktiiv 2008/115 viitab asjaomase kolmanda riigi kodaniku koostöö puudumisele ainult artikli 15 lõike 6 punktis a, mille kohaselt võib see asjaolu õigustada kinnipidamise kestuse pikendamist.

¹⁷ Vt käesoleva ettepaneku punkt 30.

¹⁸ Vt kohtujurist Szpunari ettepanek kohtuasjas M jt (teisele liikmesriigile üleandmine) (C-673/19, EU:C:2020:840, punktid 33–36) ja 24. veebruari 2021. aasta kohtuotsus M jt (teisele liikmesriigile üleandmine) (C-673/19, EU:C:2021:127, punktid 40–42).

38. Teiseks ei mõjuta tagasisaatmisotsus, milles on nimetatud enam kui üks sihtriik, asjaomase isiku põhiõiguste kaitsetaset. Ühest küljest võib see isik esitada alati nimetatud otsuse peale kaebuse ja vaidlustada seda tehes ühe või mitme sihtriigi nimetamise, väites, et rikutud on nii direktiivi 2008/115 artikli 3 punkti 3 kui ka selle artiklit 5. Teisest küljest ei takista selline otsus tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte hindamist. Nimelt ei takista midagi viimast läbi kontrolli kõigi nimetatud otsuses nimetatud riikide kohta, kui otsuse täitmine tekitaks asjaomase isiku puhul tegeliku ohu sattuda sellise kohtlemise ohvriks, mis on keelatud harta artikli 19 lõike 2 kohaselt koostoimes harta artikliga 4¹⁹.

39. Kolmandaks on tõepoolest tõsi, et tagasisaatmisotsuses enam kui ühe sihtriigi nimetamine näib olevat vastuolus tagasisaatmisotsuse olemusega, mis peaks olema õiguslik alus väljasaatmisele, mis on direktiivi 2008/115 artikli 3 punktis 5 määratletud kui asjaomase isiku füüsiline transport liikmesriigist välja. Seega näib, et sellises otsuses tuleks nimetada ainult üks sihtriik ehk kolmas riik, kuhu asjaomane isik tegelikult transporditakse.

40. Siiski ei tulene direktiivi 2008/115 sätetest kohustust nimetada tagasisaatmisotsuses ainult üks sihtriik. Ühest küljest, nagu ma juba mainisin, on direktiivis väljasaatmise mõiste puhul määratud asjaomase isiku väljasaatmise koht ära ainult negatiivses võtmes: tegemist on transpordiga „liikmesriigist välja“. Teisest küljest võivad liikmesriigid nimetatud direktiivi artikli 8 lõike 3 kohaselt võtta vastu tagasisaatmisotsusest eraldi haldus- või kohtuotsuse või haldus- või kohtuakti, millega nähakse ette väljasaatmine. Kui Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei ole võimalik nimetatud otsuses või aktis nimetada sihtriiki, mida ei ole tagasisaatmisotsuses nimetatud²⁰, ei saa minu arvates välistada, et selles otsuses või aktis nimetatakse tagasisaatmisotsuses nimetatud riikidest see riik, millesse asjaomane isik tegelikult välja saadetakse. Samuti ei saa välistada, et tehakse uus tagasisaatmisotsus, milles on nimetatud ainult üks lõplik sihtriik²¹.

41. Neljandaks näib, et selline tagasisaatmisotsuses enam kui ühe sihtriigi nimetamine võib mõjuda väljasaatmismenetluse tõhususele positiivselt ja vähendada menetluse kestust. Nimelt juhul, kui tagasisaatmisotsust ei ole võimalik mõne otsuses nimetatud sihtriigi osas täita, ei välista see otsuse täitmist asjaomase isiku väljasaatmisega teise sihtriiki, mida on tagasisaatmisotsuses juba nimetatud ja mida võib teha eraldi väljasaatmisotsuse alusel, kui selle tegemine on liikmesriigi õiguses ette nähtud ning selleks ei ole vaja teha uut tagasisaatmisotsust, milles on nimetatud uus sihtriik²².

42. Sellises olukorras nagu põhikohtuasjas, kui on õigustatud põhjus asuda seisukohale, et sihtriigina nimetamise tingimused täidavad mitu kolmandat riiki, võimaldab kõigi nende riikide tagasisaatmisotsusele märkimine võtta vajalikud meetmed, et valmistada iga nimetatud kolmanda riigi suhtes ette tagasisaatmine. Isiku tegelikuks väljasaatmiseks kolmandasse riiki, kuhu on võimalik isik objektiivselt välja saata, ei pea muutma tagasisaatmisotsust. Kui viimati nimetatud olukorras ei oleks võimalik nimetada mitut sihtriiki, tuleks võtta kõik vajalikud meetmed, võttes arvesse ainult tagasisaatmisotsuses nimetatud riiki. Juhul, kui väljasaatmist ei ole võimalik tegelikult ellu viia, tuleks teha uus tagasisaatmisotsus, milles on nimetatud mõni muu

¹⁹ Nagu eelotsusetaotlusest selgelt nähtub, ei ole see hüpotees siiski põhikohtuasjas kõne all.

²⁰ Vt kohtuotsus FMS (punkt 116).

²¹ Vt käesoleva ettepaneku punktis 30 viidatud kohtupraktikat. Madalmaade valitsuse seisukohtadest nähtub, et Madalmaade halduspraktika kohaselt tehakse juhul, kui tagasisaatmisotsuses on nimetatud mitu sihtriiki, enne asjaomase isiku väljasaatmist uus tagasisaatmisotsus, milles on märgitud ainult üks sihtriik.

²² Vt kohtuotsus FMS (punkt 116).

sihtriik, ja alustada nimetatud meetmete võtmist otsast peale. Selline teguviis pikendaks menetlust tunduvalt ja võib tuua kolmanda riigi kodaniku kinnipidamise korral kaasa direktiivis 2008/115 ette nähtud maksimaalsete ajavahemike ületamise²³.

43. Viiendaks on tõepoolest võimalik väita, et kui Euroopa Kohus lubaks tagasisaatmisotsuses nimetada enam kui ühe sihtriigi, avaks see Pandora laeka, sest lubaks liikmesriigi ametiasutustel lahendada sihtriigi nimetamiseks vajalike asjaolude tuvastamise probleemi sellega, et nad märgivad tagasisaatmisotsusesse piiramatult hulgal võimalikke sihtriike ja jätavad seeläbi mulje, et on täitnud tagasisaatmisotsuse sisule kehtivad nõuded. Sellise praktika heakskiitmine tekitaks ohu, et muutub võimalikuks kõrvalehoidumine ametiasutuste kohustustest nimetada tagasisaatmisotsuses sihtriik.

44. Soovin sellega seoses rõhutada, et eristada tuleb kahte probleemi: esiteks liikmesriigi ametiasutuste objektiivne pädevus nimetada tagasisaatmisotsuses enam kui üks sihtriik ja teiseks otsuse põhjendatus iga nimetatud sihtriigi nimetamise puhul. Nimelt peab iga sihtriigi nimetamise otsuse aluseks olema faktilised asjaolud, mis põhinevad asjaomase isiku avaldustel ja muudel olemasolevate tõenditel, kusjuures nimetatud asjaolude suhtes võidakse kohaldada kohtulikku kontrolli.

45. Minu arvates järeldub sellest, et tagasisaatmisotsuses enam kui ühe sihtriigi nimetamine ei ole iseenesest vastuolus direktiivi 2008/115 artikli 6 lõikega 1 koostoimes selle artikli 3 punktiga 3²⁴.

46. Ent selleks, et niimoodi sõnastatud tagasisaatmisotsus oleks direktiiviga 2008/115 kooskõlas, peab olema siiski täidetud üks tingimus. Nagu olen juba märkinud,²⁵ peavad riigi tagasisaatmisotsuses sihtriigina nimetamiseks esinema teatavad asjaolud, mis seda põhjendavad. Eelkõige tuleb näidata ära põhjused, mille tõttu iga tagasisaatmisotsuses nimetatud sihtriik täidab direktiivi 2008/115 artikli 3 punktis 3 ette nähtud tingimused. Iga sihtriigi nimetamisele on kohaldatav kohtulik kontroll.

B. Esimene eelotsuse küsimus

47. Esimene eelotsuse küsimus koosneb põhiküsimusest ja kahest alaküsimusest (esimese küsimuse punktid a ja b). Eelotsusetaotluse esitanud kohus tahab sisuliselt teada, kas juhul, kui tagasisaatmisotsuse tegemise etapis on raskusi üheainsa sihtriigi kindlaksmääramisel, mis toob kaasa kolme sihtriigi nimetamise, peab selliseid otsuseid tegev ametiasutus ikkagi viima läbi hindamise tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt (esimese küsimuse esimene osa), millisel viisil tuleb selline hindamine läbi viia (esimese küsimuse punkt a) ja kas see on samuti vajalik olukorras, kus raskused on põhjustatud asjaomase isiku koostöö puudumisest (esimese küsimuse punkt b).

48. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on siiski samas ka kahtlusi selle osas, milline pädevus on tal menetluse nimetatud etapis kontrolli läbiviimiseks, kui ta lahendab kaebust, mis pole esitatud mitte tagasisaatmisotsuse peale, vaid pärast nimetatud otsuse tegemist määratud kinnipidamise peale (esimese küsimuse teine osa).

²³ Vt selle direktiivi artikli 15 lõige 6.

²⁴ See näib olevat ka Raad van State (Madalmaade kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu haldusvaidluste osakond) seisukoht. Vt 2. juuni 2021. aasta kohtuotsus 202006815/1/V3, kättesaadav veebiaadressil: <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RVS:2021:1155>, punkt 7.1.

²⁵ Vt käesoleva ettepaneku punkt 44.

49. Leian, et kõigepealt tuleb analüüsida esimese küsimuse teist osa, sest kui vastus sellele on eitav, ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohtul vaja põhikohtuasjas otsuse tegemiseks vastust esimese küsimuse esimesele osale ega selle punktidele a ja b. Lisaks on alaküsimused küsitud ainult juhuks, kui vastus esimese küsimuse teisele osale on jaatav.

50. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib esimese eelotsuse küsimuse teise osa kohta, et kuigi tagasisaatmisotsuse peale ei ole kaebust esitatud, on ta siiski kohustatud *ex officio* kontrollima, kas tegemist on sellise tagasisaatmisotsusega, millel kinnipidamine võib põhineda. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et selline hindamine tähendab, et kohus kontrollib, kas tagasisaatmisotsus vastab sellisele otsusele kehtestatud spetsiifilistele nõuetele. Eelotsusetaotluse esitanud kohus järeldeb Euroopa Kohtu praktikast,²⁶ et hindamine tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt kuulub nimetatud spetsiifiliste nõuete hulka. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sellest eeldusest lähtudes, kas juhul, kui kaebus on esitatud väljasaatmise eesmärgil võetud kinnipidamismeetme peale, peab kohus kontrollima, kas meetme aluseks olev tagasisaatmisotsus sisaldab (õiglast) hinnangut tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt, isegi kui seda otsust ei ole kohtulikult kontrollitud.

51. Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab mõistega „spetsiifilised nõuded“²⁷ kohtuotsuse FMS punktile 114, milles Euroopa Kohus märgib, et tagasisaatmisotsusel on kaks osa. Eelotsusetaotluses ei kasutata mõistet „osad“ ega selgitata, kuidas tuleb tõlgendada nendega seoses mõistet „spetsiifilised nõuded“. See, kas kohus käsitab kahte nimetatud mõistet sünonüümidenä, pole otsustava tähtsusega, kuivõrd eelotsusetaotluse põhjendusest tuleneb, et kohus tahab teada, kas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt läbiviidava hindamise puudumine saab tähendada, et puudub otsus, mis saaks olla kinnipidamise aluseks.

52. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib seega esimese eelotsuse küsimuse teise osaga sisuliselt, kas kohus, kes peab kontrollima kolmanda riigi kodaniku tagasisaatmisotsuse täitmiseks tema väljasaatmise eesmärgil kinnipidamist, on samuti pädev kontrollima *ex officio*, kas tagasisaatmisotsuse tegemise etapis viidi läbi otsuse õiguspärasuse hindamine tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt ja kas sellise hindamise puudumisel on kohus pädev järeldama, et ühte sellise otsuse spetsiifilist nõuet ei ole järgitud, mistõttu ei saa tagasisaatmisotsust käsitada kinnipidamise õigusliku alusena.

53. Leian, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimese küsimuse aluseks olevad eeldused on Madalmaade õigussüsteemis õiged, võttes arvesse eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud selgitusi. Ei ole kahtlust, et nimetatud süsteemis peab kinnipidamise kontrollimise eest vastutav kohus kontrollima, kas tema kontrollitava otsuse tegemiseks on olemas õiguslik alus, mis on käesoleval juhul tagasisaatmisotsus²⁸. Nimetatud otsus peab vastama teatavatele nõuetele. Lisaks liikmesriigi õiguses haldusotsuste kohta ette nähtud vorminõuetele peab tagasisaatmisotsuse olema teinud liikmesriigi pädev ametiasutus, selles peab olema tuvastatud asjaomane isik, tunnistatud tema riigis viimine ebaseaduslikuks ning olema kehtestatud või sätestatud tagasipöördumiskohustus²⁹ ning võttes arvesse eespool viidatud kohtupraktikat³⁰ peab otsuses olema nimetatud sihtriik. Kui tagasisaatmisotsus ei vasta nimetatud tingimustele, millest nimetatud akt koosneb, ei saa seda käsitada kinnipidamismeetme võtmise õigusliku alusena.

²⁶ Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab selles osas kohtuotsuse FMS punktile 114.

²⁷ Hollandi keeles „specifieke vereisten“.

²⁸ Madalmaade valitsuse poolt kohtuistungil esitatud seisukohtadest tuleneb, et Madalmaade kohtupraktika kohaselt on kinnipidamine võimalik ainult juhul, kui eelnevalt on tehtud tagasisaatmisotsus.

²⁹ Nagu Euroopa Kohus märkis kohtuotsuse FMS punktis 114, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus on viidanud.

³⁰ Vt käesoleva ettepaneku punkt 30.

Niisiis kui kohus, kes lahendab direktiivi 2008/115 artikli 15 lõike 1 alusel tehtud kinnipidamise otsuse peale esitatud kaebust, on järeldanud, et tagasisaatmisotsuses ei ole sihtriiki nimetatud, peab ta järeldama, et kinnipidamisotsus on seadusvastane ja seetõttu asjaomase isiku vabastama.

54. Kuigi Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast³¹ tuleneb, et kinnipidamise või kinnipidamise jätkamise kontrollimise eest vastutava kohtu pädevus tuleb määrata tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt läbi viidud hindamise puhul kindlaks laiemalt, ilmneb nimetatud kohtupraktikast samuti, et kohtu pädevus piirdub kinnipidamise jõusse jätmise või tühistamisega³². Eelkõige ei tulene nimetatud kohtupraktikast, et kinnipidamise või kinnipidamise jätkamise kontrollimise eest vastutav kohus on pädev hindama tagasisaatmisotsuse õiguspärasust ja seda vajaduse korral tühistama.

55. Euroopa Kohtu praktikast nähtub tõepoolest, et direktiiviga 2008/115 ühtlustatakse liikmesriigi territooriumil ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike suhtes tagasisaatmisotsuste tegemise ja täitmise nõuded ja kord ning liikmesriigid võivad ühtlustamisest kõrvale kalduda ainult juhul, kui nad võtavad vastu soodsamad sätted nimetatud direktiivi artikli 4 lõikes 3 esitatud tingimustel³³. Seega ei ole teoreetiliselt välistatud, et liikmesriigi õigusnormides on nähtud nimetatud direktiivi artikli 15 kohaselt tehtud kinnipidamise õiguspärasuse kontrolli eest vastutava kohtu puhul ette ulatuslikum pädevus kui tuleneb nimetatud direktiivi sätetest³⁴.

56. Siiski eristatakse direktiivis 2008/115 tagasisaatmisotsust ja kinnipidamisotsust üksteisest selgelt. Esiteks reguleerib tagasisaatmisotsuse vastuvõtmist ja kohtulikku kontrolli nimetatud direktiivi III peatükk, eelkõige artiklid 12 ja 13, samas kui kinnipidamisotsust reguleeritakse IV peatükiga, eelkõige artikliga 15. Teiseks on erinevad mõlema otsuse vastuvõtmise tingimused ja nende ese. Kolmandaks võetakse tagasisaatmisotsuse täitmiseks määratud kinnipidamise õiguspärasuse kontrollimisel arvesse asjaomase isiku õiguslikku olukorda, mis on määratud kindlaks tagasisaatmisotsuses.

57. Sellest nähtub, et direktiivis 2008/115 ei ole nähtud ette, et kohus, kes lahendab tagasisaatmisotsuse subjektiks oleva kolmanda riigi kodaniku kinnipidamise otsuse peale esitatud kaebust, teostab sama kontrolli nagu see, mille saab siia läbi tagasisaatmisotsuse kontrollimise eest vastutav kohus. See oleks vastuolus nimetatud direktiivis kehtestatud õiguskaitsevahendite süsteemiga.

58. Seevastu on küll tõsi, nagu märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Madalmaade õiguse kohaselt peab kinnipidamise peale esitatud kaebust lahendav kohus kontrollima, kas kinnipidamismeetme võtmiseks on olemas õiguslik alus, milleks on käesoleval juhul tagasisaatmisotsus, aga nimetatud kontroll ei saa minna kaugemale kui selle kontrollimine, et kontrollitav otsus sisaldab kõiki nimetatud akti puhul kohustuslikke osasid. Leian, et kuigi näib, et selliseid osasid nagu asjaomase isiku andmed ja sihtriik saab tõepoolest käsitada tagasisaatmisotsuse „osadena“, mille puudumine peaks tähendama, et otsust ei saa käsitada kinnipidamise õigusliku alusena, ei ole selline osa tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuva hindamise läbiviimine. Nimelt ei ole tegemist mitte tagasisaatmisotsuse osaga, vaid ühe selle vastuvõtmise aluseks oleva asjaoluga, mis on eelkõige oluline sihtriigi nimetamise kontekstis. Nimetatud asjaolu arvestamise kontrollimine oleks tegelikult samaväärne

³¹ Vt eelkõige kohtuotsus Adrar (punktid 71 ja 72 ning seal viidatud kohtupraktika).

³² Vt kohtuotsus Adrar (punkt 73).

³³ Vt 26. märtsi 2026. aasta kohtuotsus Tadmur (C-202/25, EU:C:2026:257, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).

³⁴ Madalmaade õiguses ei näi see olevat nii, nagu nähtub Madalmaade valitsuse ja komisjoni seisukohtadest.

tagasisaatmisotsuse õiguspärasuse kontrollimisega. Seda ei saa omal algatusel teha kohus, kes peab kontrollima kinnipidamise õiguspärasust, võttes arvesse kolmanda riigi kodaniku õiguslikku olukorda, mis on määratud kindlaks tagasisaatmisotsuses.

59. Olgu märgitud, et kohtuotsuse Adrar aluseks olnud kohtuasjas ei hinnatud tagasisaatmisotsuse tegemise etapis, kas asjaomase isiku väljasaatmine on vastuolus tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega³⁵. Kui selline hindamine oleks olnud spetsiifiline nõue, mille täitmata jätmine toob kaasa tagasisaatmisotsuse õigusvastasuse, oleks Euroopa Kohus seda oma kohtuotsuses tõenäoliselt märkinud. Lisaks tuleb nimetatud kohtuotsusest lähtuvalt asuda seisukohale, et kinnipidamise õiguspärasuse kontrollimise eest vastutav kohus viib hindamise tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt läbi omal algatusel ja tema pädevus ei piirdu ametiasutuste läbiviidud hindamise kontrollimisega. See kinnitab järeldust, et sellise hindamise puudumine tagasisaatmisotsuse tegemise etapis ei ole määrav selles osas, kas tagasisaatmisotsus vastab vajalikele nõuetele, et see saaks olla kinnipidamismeetme võtmise õiguslik alus.

60. Eelnevatest kaalutlustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata esimese küsimuse teisele osale, et direktiivi 2008/115 artikleid 5 ja 15 koostoimes harta artikliga 6, artikli 19 lõikega 2 a artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et kohus, kes peab kontrollima ebaseaduslikult riigis viibiva kolmanda riigi kodaniku suhtes jõustunud tagasisaatmisotsuse, milles on märgitud enam kui üks sihtriik, täitmiseks väljasaatmise eesmärgil kinnipidamise õiguspärasust, ei ole pädev kontrollima *ex officio*, kas tagasisaatmisotsuse tegemise etapis hinnati, kas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte välistab nimetatud kolmanda riigi kodaniku väljasaatmise ning järeldama sellise hindamise puudumisel, et ühte sellise otsuse spetsiifilist nõuet ei ole järgitud, mistõttu ei saa tagasisaatmisotsust käsitada kinnipidamise õigusliku alusena.

61. Võttes arvesse esimese küsimuse teisele osale antud vastust, ei ole vaja vastata nimetatud küsimuse esimesele osale ega alaküsimustele a ja b.

C. Teine eelotsuse küsimus

62. Teine eelotsuse küsimus koosneb kaheosalisest põhiküsimusest ja ühest alaküsimusest (teise küsimuse punkt a). Eelotsusetaotluse esitanud kohus tahab sisuliselt teada, kas juhul, kui tagasisaatmisotsuses on nimetatud kolm sihtriiki ja (ajutiselt) pole tehtud otsust lõpliku sihtriigi kohta, tuleb kinnipidamismeetme määramise ajal viia läbi hindamine tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt (teise küsimuse esimene osa), kas nimetatud hindamine peab hõlmama kõiki nimetatud riike (teise küsimuse teine osa) ja kas kolmanda riigi kodaniku koostöö puudumine mõjutab selle kohustuse ulatust (teise küsimuse punkt a).

63. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt pole võimalik hindamist läbi viia, kui on kolm võimalikku sihtriiki ega ole selge, millisesse riiki võib kaebaja tagasi saata. Ainus võimalus oleks viia läbi hindamine, mis ei ole nii põhjalik. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et seejuures võib olla oluline teada, et asjaomane kolmanda isiku kodanik ise tekitab segadust, deklareerides mitu kodakondsust või päritolupiirkonda, ning muudab nii tagasisaatmisega seotud ohu analüüsimise keeruliseks või võimatuks.

³⁵ Vt kohtuotsus Adrar (punkt 20).

64. Teise eelotsuse küsimuse sõnastusest tuleneb, et eelotsusetaotluse esitanud kohus näeb kahte probleemi, mis muudavad ametiasutusel lasuva kohustuse täitmise keeruliseks: esiteks piisavate andmete puudumine kolmanda riigi kodaniku kohta, kelle suhtes on tagasisaatmisotsus tehtud, ja teiseks asjaolu, et tagasisaatmisotsuses on nimetatud enam kui üks sihtriik. Need kaks probleemi on omavahel lahutamatu seotud, kusjuures teine on esimese tulemus. Seetõttu on minu arvates kohane analüüsida neid probleeme eraldi, arvestades, et teistes kohtuasjades ei pruugi selline seos ilmne olla³⁶. Esitan enne analüüsi ühe sissejuhatava märkuse.

1. Sissejuhatav märkus

65. Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib sõnaselgelt kohustuse kohta, mis lasub kinnipidamismeetme määranud ametiasutusel,³⁷ olen seisukohal, et kohtule tarviliku vastuse andmiseks tuleb küsimuse ulatust laiendada ja analüüsida samuti nimetatud kohtu kohustust viia läbi hindamine tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt.

66. Nagu väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, ei tohi kohus, kes peab kontrollima kinnipidamise õiguspärasust, piirduda ametiasutuse läbiviidud hindamise kontrollimisega. Euroopa Kohus on sellega seoses juba täpsustanud, et pädeval kohtul peab nimetatud kontrolli raames olema võimalik teha otsus kõigi nende faktiliste ja õiguslike asjaolude kohta, mis on selle õiguspärasuse kontrollimisel asjakohased. Selleks peab ta saama arvesse võtta esialgse kinnipidamise otsustanud haldusasutuse esitatud faktilisi asjaolusid ja tõendeid. Samuti peab tal olema võimalik arvesse võtta asjaolusid, tõendeid ja argumente, mida puudutatud isik võib talle esitada. Lisaks peab ta saama koguda kõiki muid otsuse tegemiseks olulisi tõendeid, kui ta seda vajalikuks peab. Tema kontrollipädevus ei tohi mingil juhul piirneda ainult andmetega, mille on esitanud haldusasutus³⁸.

67. Euroopa Kohus leiab samuti, et pädev kohtuasutus peab arvesse võtma kõiki talle esitatud andmeid, sealhulgas faktilisi asjaolusid, mida on täiendatud ja selgitatud menetlustoimingute käigus, mida ta on pidanud riigisisese õiguse järgi vajalikuks läbi viia, ning nende andmete alusel põhjendatuse korral tuvastama liidu õigusest tuleneva õiguspärasuse tingimuse rikkumise, isegi kui puudutatud isik ei ole sellisele rikkumisele tuginenud. See kohustus ei mõjuta kohtuasutuse, kes kontrollib õiguspärasuse tingimust omal algatusel, kohustust paluda pooltel esitada selle tingimuse kohta oma seisukoht vastavalt võistlevuse põhimõttele³⁹.

68. Euroopa Kohus on selles kontekstis kohtuotsuses Adrar leidnud, et ebaseaduslikult riigis viibiva kolmanda riigi kodaniku kinnipidamise või kinnipidamise jätkamise kontrollimiseks pädev kohtuasutus peab vajaduse korral omal algatusel veenduma, et selle kodaniku väljasaatmine ei ole vastuolus tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega ning kui väljasaatmine on selle põhimõttega vastuolus, on ta kohustatud selle kodaniku viivitamata vabastama⁴⁰.

³⁶ On lihtne kujutada ette, et tagasisaatmisotsuses on nimetatud kaks sihtriiki, aga et see pole tingitud raskustest kahe kodakondsusega isiku isikuandmete kindlaksmääramisel, kuna olemasolevad andmed kinnitavad kahte kodakondsust piisavalt.

³⁷ Vt teise küsimuse sõnastust, eelkõige lauseosa „kinnipidamismeetme määramise ajal“.

³⁸ Vt kohtuotsus Adrar (punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).

³⁹ Vt kohtuotsus Adrar (punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika).

⁴⁰ Vt kohtuotsus Adrar (punkt 73).

69. Seega olenemata asjaoludest, mida haldusasutus kohtulikult kontrollitava kinnipidamismeetme määramisel arvesse võtab, on kohtul kohustus kinnipidamise õiguspärasuse kontrollimisel viia ise läbi hindamine tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt, tuginedes kõigile tema käsitusel olevatele asjaoludele olenemata sellest, kas need olid kinnipidamismeetme määranud haldusasutusele kättesaadavad või mitte. Sellest tulenevalt ei tohi nimetatud hindamine piirduda selle kontrollimisega, kas haldusasutus on täitnud oma kohustuse viia läbi hindamine tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt, vaid tegemist peab olema hindamisega, mis on eraldiseisev ja sõltumatu varasemast hindamisest, mille nimetatud haldusasutus vajaduse korral tegi.

70. Mis puudutab aga tegevuse laadi, siis peavad nii haldusasutus kui kohus viima läbi samasuguse analüüsi, mis seisneb sisuliselt sellele küsimusele vastamises, kas võttes arvesse kõiki tegureid, mis puudutavad esiteks asjaomast isikut ja teiseks sihtriiki, on alust arvata, et tagasisaatmisotsuse täitmise korral ähvardab seda nimetatud isikut reaalne oht saada koheldud viisil, mis on vastuolus harta artikli 19 lõikega 2.

71. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud küsimusele antav vastus kehtib seega nii kinnipidamismeetme määranud ametiasutuse kui ka viimase otsuse kontrollimise eest vastutava kohtu tehtud hindamise puhul.

2. Kolmanda riigi kodaniku, kelle suhtes on tehtud tagasisaatmisotsus, andmete puudumise probleem

72. Kõnealune probleem on tõsine ja mõjutab tagasisaatmismenetluste tõhusust üldiselt. Probleem ei pea tingimata ilmnema kolmanda riigi kodanike avaldustest, mis viitavad mitmele päritoluriigile, nagu käesoleval juhul. On lihtne ette kujutada, et asjaomane isik keeldub oma päritoluriiki nimetamast või deklareerib, sageli rahvusvahelise kaitse menetluste raames, oma päritoluriigina ühe kolmanda riigi, mis ei ole tegelikult tema päritoluriik. Nagu nähtub Madalmaade valitsuse ja komisjoni seisukohtadest ja ettepanekust võtta vastu määrus, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2008/115, ei ole see probleem üldsegi mitte erandlik⁴¹. Ent asjaomase isiku andmed ja päritolu kindlakstegemine on hädavajalik, et direktiivi 2008/115 artikli 3 punkti 3 esimese taande kohaselt oleks võimalik määrata sihtriigina kindlaks selle isiku päritoluriik.

73. Seega on tegemist klassikalise õiguse kohaldamise probleemiga, mis võib esineda nii haldusakti kui ka kohtutoimingu puhul, nimelt kohaldatava õigusenormi seisukohast asjakohaste asjaolude tuvastamise probleemiga. Mis puudutab tagasisaatmisotsuses sihtriigi kindlaksmääramist, siis peab pädev asutus tegema vajalikud järeldused, võttes arvesse asjaomase isiku avaldusi. Eelkõige ei saa välistatud, et tagasisaatmisotsuse etapis tuvastatud asjaolud osutuvad tagasisaatmismenetluse raames kontrollides ebaõigeteks. See on nimetatud menetlusele omane oht.

74. Ometi peab tagasisaatmisotsuse teinud ametiasutus Euroopa Kohtu praktikast⁴² lähtuvalt viima läbi hindamise tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt ning nimetatud hindamise tulemus mõjutab nimetatud otsuse sisu. Nimelt on kolmanda riigi kodaniku suhtes tagasisaatmisotsuse tegemine direktiivi 2008/115 artikliga 5 vastuolus, kui selles otsuses on

⁴¹ Vt eelkõige ettepaneku võtta vastu määrus, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2008/115, lk 12.

⁴² Vt käesoleva ettepaneku punktid 2 ja 3.

sihtriigiks märgitud riik, mille puhul on põhjendatult alust arvata, et tagasisaatmisotsuse täitmise korral ähvardab seda kolmanda riigi kodanikku reaalne oht saada koheldud viisil, mis on harta artikli 19 lõikega 2 vastuolus⁴³.

75. Sellistel asjaoludel tuleb kõigepealt tagasi lükata mõte, et hindamist tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt ei pruugita üldse läbi viia, kuna asjakohaste asjaolude kindlaksmääramisel esineb probleeme, sest kolmanda riigi kodaniku kohta, kelle suhtes on tehtud tagasisaatmisotsus, puuduvad piisavad andmed. Nimelt ei ole direktiivis 2008/115 nähtud sellest kohustusest ette ühtegi erandit juhul, kui kolmanda riigi kodanik ei ole koostööaldis.⁴⁴

76. Sellest tulenevalt tuleb nimetatud hindamine viia nii kolmanda riigi kodaniku kinnipidamise etapis kui ka nimetatud kinnipidamise õiguspärasuse kontrollimise etapis. Võttes ühest küljest arvesse vaidlusaluse kohustuse absoluutsust ning teisest küljest isiku, kelle suhtes kohaldatakse tagasisaatmismenetlust, kohta asjakohaste asjaolude tuvastamisega seotud objektiivseid ja praktilisi raskusi, näib mulle, et tuleb märkida, et tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt hindamise läbiviimisel tuleb võtta arvesse kogu usaldusväärset teavet, mis on asjaomase isiku ja sihtriigi olukorra kohta hindamise ajal kättesaadavad.

77. Kui pädevatel ametiasutustel on usaldusväärset teavet kolmanda riigi kodaniku ja sihtriigi olukorra kohta, millest nähtub, et nimetatud kolmanda riigi kodaniku väljasaatmine on vastuolus tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega, peavad nad sedastama, et isiku kinnipidamine on nimetatud põhimõttega vastuolus. Sellise teabe puudumisel peab nimetatud hindamine olema paratamatult üldine.

78. Meenutan sellega seoses, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et direktiivi 2008/115 artikkel 5 kohustab harta artiklit 4 ja artikli 19 lõiget 2 arvestades riigiasutust enne tagasisaatmisotsuse täitmist läbi viima nende ohtude ajakohastatud hindamise, mis kolmanda riigi kodanikul tekivad seoses kohtlemisega, mis on harta nende kahe sättega absoluutselt keelatud⁴⁵. Lisaks kohustab direktiivi 2008/115 artikli 15 lõige 3 kinnipidamise jätkamise korral selle meetme korrapäraselt „mõistlike ajavahemike möödudes“ läbi vaatama, et kontrollida, kas kinnipidamise õiguspärasuse tingimused on jätkuvalt täidetud. Kui kättesaadavad andmed võimaldavad pädeval ametiasutusel viia tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt läbi ainult väga üldise hindamise, võib seda ajakohastada, kui asjaolud muutuvad.

3. Tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuva hindamise läbiviimise viis, kui tagasisaatmisotsuses on märgitud enam kui üks sihtriik

79. Olen eeltoodut arvestades seisukohal, et käesoleva kohtuasja eripärad võrreldes teiste kohtuasjadega, milles tekib probleem asjakohaste asjaolude tuvastamisega, seisneb selles, et vaidlusalusest tagasisaatmisotsusest nähtub, et väljasaatmine võib toimuda kolme kolmandasse riiki, kuigi loogiliselt võttes toimub see ainult ühte neist riikidest.

⁴³ Vt 6. juuli 2023. aasta kohtuotsus Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (pagulane, kes on toime pannud raske kuriteo) (C-663/21, EU:C:2023:540, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika). Seda kohtupraktikat on hiljuti kinnitatud 26. märtsi 2026. aasta kohtuotsuses Tadmur (C-202/25, EU:C:2026:257, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).

⁴⁴ Vt selle kohta käesoleva ettepaneku 16. joonealune märkus.

⁴⁵ Vt 17. oktoobri 2024. aasta kohtuotsus Ararat (C-156/23, EU:C:2024:892, punkt 38).

80. Minu arvates ei takista miski seda, et tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuv hindamine viiakse läbi iga nimetatud kolmanda riigi kohta eraldi, võttes arvesse kogu teavet, mis on olnud iga sihtriigi nimetamise põhjuseks, täiendades seda kogu teabega, mis on kättesaadav asjaomase kolmanda riigi kodaniku ja nimetatud sihtriigi olukorra kohta.

81. Selles olukorras tekib konkreetne küsimus, et millised järeldused tuleb teha, kui tuvastatakse, et ühte nimetatud kolmandatest riikidest väljasaatmine on vastuolus tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega.

82. Mõeldavad on kolm võimalust: 1) tuvastatakse, et tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ei rikuta olenemata sellest, milline on asjaomase isiku lõplik sihtriik; 2) tuvastatakse, et tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet rikutakse tagasisaatmisotsuses mis tahes nimetatud riigi puhul; 3) tuvastatakse, et nimetatud põhimõtet rikutakse teatavate tagasisaatmisotsuses nimetatud riikide puhul, aga mitte kõigi riikide puhul.

83. Kaks esimest võimalust ei tekita raskusi. Need vastavad olukordadele, kus tagasisaatmisotsuses on märgitud ainult üks sihtriik. Järeldused peaksid sellisel juhul olema sarnased või isegi identsed järeldustega, mis tehakse, kui tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ei rikuta ja kui tuvastatakse nimetatud põhimõtte rikkumine sellise tagasisaatmisotsuse täitmise korral, milles on märgitud ainult üks sihtriik.

84. Probleemne näib ainult kolmas võimalus. Teoreetiliselt on mõeldavad kaks lahendust.

85. Esiteks võiks väita, et võimalus saata asjaomane isik välja ühte tagasisaatmisotsuses nimetatud riikidest nii, et tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ei eirata, tähendab, et kinnipidamine ei ole nimetatud põhimõttega vastuolus. Teiseks võiks väita, et võimalus saata asjaomane isik välja ühte tagasisaatmisotsuses nimetatud riikidest, mille tulemusena rikutaks tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, tähendab, et kinnipidamine on nimetatud põhimõttega vastuolus.

86. Kordan, et kuigi kinnipidamise õiguspärasuse kontrolli eest vastutava kohtu pädevus on ulatuslik, ei saa olla kahtlust selles, et nimetatud kohtul puudub pädevus tagasisaatmisotsust muuta või tühistada. Olenemata sellest, millise hinnangu annab kohus nimetatud kolmandasse riiki väljasaatmise kohta tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuvalt, tuleb rõhutada, et kohtul on võimalik ainult kas kaebus rahuldamata jätta ja kinnitada seeläbi kinnipidamine või kaebus rahuldada ja asjaomane isik vabastada. Nagu juba rõhutasin, ei teosta kohus tagasisaatmisotsuse õiguspärasuse pidevat kontrolli.

87. Seega kui kohus tuvastab, et tagasisaatmisotsuse täitmine ei ole võimalik, peab ta kolmanda riigi kodaniku vabastama. Täitmine ei ole võimalik vaid juhul, kui isikut pole võimalik saata välja ühtegi sihtriiki nii, et see ei tooks kaasa tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte rikkumist.

88. Sellest järeldub, et juhul, kui sihtriiki väljasaatmine on võimalik nimetatud põhimõtet rikkumata, ei ole kinnipidamine tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega vastuolus.

89. Neil asjaoludel teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata teisele eelotsuse küsimusele, et direktiivi 2008/115 artikleid 5 ja 15 koostoimes harta artikliga 6, artikli 19 lõikega 2 ja artikliga 47 tuleb tõlgendada nii, et pädevad ametiasutused peavad nii tagasisaatmisotsuse, milles on nimetatud enam kui üks sihtriik, täitmise tagamise eesmärgil kinnipidamismeetme määramise etapis kui ka kinnipidamise õiguspärasuse kontrollimise etapis hindama iga nimetatud riigi puhul, kas riigis ebaseaduslikult viibiva kolmanda riigi kodaniku väljasaatmine on tagasi- ja

väljasaatmise lubamatuse põhimõttega vastuolus, ja tuvastama, kas nimetatud isiku kinnipidamine on selle põhimõttega vastuolus, kui igasse nimetatud riiki väljasaatmine tooks kaasa nimetatud põhimõtte rikkumise. Ametiasutustel lasub nimetatud kohustus olenemata sellest, et tagasisaatmisotsuses on nimetatud enam kui üks sihtriik, kuna kolmanda riigi isik ei ole koostööaldis. Nimetatud ametiasutused peavad selle kohustuse täitmisel võtma arvesse kogu neile kättesaadavat usaldusväärset teavet asjaomase kolmanda riigi kodaniku ja sihtriigi olukorra kohta.

D. Kolmas eelotsuse küsimus

90. Kolmas küsimus esitati juhuks, kui esimesele ja teisele eelotsuse küsimusele vastatakse eitavalt. Kuivõrd teen ettepaneku vastata teisele küsimusele jaatavalt, ei ole minu hinnangul vaja kolmandale küsimusele vastata. Nimelt tähendab kohustuse kinnitamine viia tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttest lähtuv hindamine läbi nii tagasisaatmisotsuse tegemise kui ka kinnipidamisotsuse tegemise etapis, et kolmandas küsimuses käsitletud hüpotees, mille kohaselt võib nimetatud hindamise lükata edasi hilisemasse etappi, tuleb tagasi lükata.

V. Ettepanek

91. Kõigi eelnevate kaalutluste põhjal teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlemi (Haagi esimese astme kohus, Haarlemi kohtumaja, Madalmaad) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel artikleid 5 ja 15 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 6, artikli 19 lõikega 2 ja artikliga 47

tuleb tõlgendada nii, et

- kohus, kes peab kontrollima ebaseaduslikult riigis viibiva kolmanda riigi kodaniku suhtes jõustunud tagasisaatmisotsuse, milles on märgitud enam kui üks sihtriik, täitmiseks väljasaatmise eesmärgil kinnipidamise õiguspärasust, ei ole pädev kontrollima *ex officio*, kas tagasisaatmisotsuse tegemise etapis hinnati, kas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte välistab nimetatud kolmanda riigi kodaniku väljasaatmise ning järeldama sellise hindamise puudumisel, et ühte sellise otsuse spetsiifilist nõuet ei ole järgitud, mistõttu ei saa tagasisaatmisotsust käsitada kinnipidamise õigusliku alusena;
- pädevad ametiasutused peavad nii tagasisaatmisotsuse, milles on nimetatud enam kui üks sihtriik, täitmise tagamise eesmärgil kinnipidamismeetme määramise etapis kui ka kinnipidamise õiguspärasuse kontrollimise etapis hindama iga nimetatud riigi puhul, kas riigis ebaseaduslikult viibiva kolmanda riigi kodaniku väljasaatmine on tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega vastuolus, ja tuvastama, kas nimetatud isiku kinnipidamine on selle põhimõttega vastuolus, kui igasse nimetatud riiki väljasaatmine tooks kaasa nimetatud põhimõtte rikkumise. Ametiasutustel lasub nimetatud kohustus olenemata sellest, et tagasisaatmisotsuses on nimetatud enam kui üks sihtriik, kuna kolmanda riigi isik ei ole koostööaldis. Nimetatud ametiasutused peavad selle kohustuse täitmisel võtma arvesse kogu neile kättesaadavat usaldusväärset teavet asjaomase kolmanda riigi kodaniku ja sihtriigi olukorra kohta.